



Kisangani vzw

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortessems
BC1813

juli-augustus-september 2021
Afgiftekantoor : 3720 Kortessems
P209455



**KOOP NU UW WENSKAARTEN EN
UW KALENDER 2022 !**

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortessems

<http://www.kisangani.be/>

Nr 77



Kisangani vzw

COLOFON

Boyoma
3-maandelijks nieuws-
blad
nr 77 jaargang 20 -
2021
juli-aug.-sept. 2021
v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,

3722 Kortesseem
Kisangani vzw
Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE 35 2350 3524 2637

BIC code GE BABE BB

Web: <http://www.kisangani.be/>



vzw kisangani asbl

Redactieraad: Roger Huisman, Magda
Nollet-Vermander, Rina Robben, Manja
Scheuermann.

Foto's: Rosie Emeleme, Robert Feyens,
Pionus Katuala, Paluku Muvatsi,
Manja Scheuermann

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan
geïnteresseerden. Indien u dit blad niet
meer wenst te ontvangen, laat het ons
dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te
ontvangen, kan dit melden aan:

info@kisangani.be

Vermeld of u ook de gedrukte versie
wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht aan
derden. Indien u deze gegevens wenst te
verwijderen uit de bestanden van
Kisangani vzw, dan kunt u dit per e-
mail of per post laten weten.

Contact Antwerpen

Alain Vandelanoot
Caronstraat 102, 2660 Hoboken
tel. 03 830 51 41
e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben
Bloemstraat 47, 3211 Binkom
tel. 016 63 25 58
e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken
Ten Ede 82, 9620 Erwetegem
tel. 09 360 82 47
e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermander
Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare
tel. 051 251901
e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani

Paluku Muvatsi
e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo
e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Verdieping van onze projecten dankzij subsidie Vlaams-Brabant



Wij hebben van de provincie Vlaams-Brabant subsidies gekregen om onze projecten in Kisangani uit te breiden. De duurtijd bedraagt 12 maanden, en kan verlengd worden.

Het is de bedoeling het project van Kisangani een stap verder te brengen en de nadruk te leggen op vulgarisatie. Daarnaast zullen we enkele nieuwe technieken toepassen. Het project concentreert zich op de sites van Mbiye en Masako. Later, en in functie van de resultaten, kunnen we dit dan eventueel uitbreiden tot de andere sites. Wij hebben Masako en Mbiye gekozen omdat wij

daar gebouwen en scholen hebben en beide gebieden een beetje geïsoleerd van de stad liggen. Bovendien hebben we daar al akkers en varkensstallen.

Concreet willen we associaties met de dorpingen starten. Hierin zullen de basisbeginselen worden toegepast: Agroforestry in relatie tot de bescherming van het bos.

Door onderwijs en uitwisseling van plaatselijke kennis en ervaring op de velden van de scholen, maar ook op de velden van de leden van de associaties, zullen wij de agronomische methoden



Associatie van het eiland Mbiye.

doorgeven aan de leden. Naast de basisprincipes van agroforestry zal er ook ruimte zijn om te experimenteren met andere technieken: bijenteelt, kippenstallen (voor eieren, vlees maar ook om organisch materiaal te verkrijgen dat op de velden en vijvers kan worden aangebracht) en nieuwe gewassen voor de tussenlaag op de velden zoals cacao of fruitbomen zoals mango.

In Masako bestaat er al een vroegere associatie voor de bescherming van het bos. De nieuwe zal worden opgestart op basis van deze oude; er zal hierbij nauw samengewerkt worden met het dorps hoofd. In Mbiye zullen wij een nieuwe vereniging oprichten, gebaseerd op de ervaring van Masako en ook op de ervaring die is opgedaan in eerdere projecten met de Service Laïque de Coopération au Développement (SLCD).

De bestaande gebouwen zullen worden gebruikt voor de associaties: lessen en vergaderingen. Daarom zijn er ook zonnepanelen gepland, aangesloten op batterijen. Op die manier hebben we 's avonds elektriciteit voor licht, maar ook voor een computer of een projector.

Bij de vulgarisatie zal ook ge-

bruik worden gemaakt van theatertechnieken. Andere organisaties in de regio zijn erin geslaagd op deze manier kennis over te dragen op de bevolking. Er zal een klein toneelstuk worden opgevoerd met acteurs. Na een paar presentaties, wordt het gefilmd, om het later opnieuw te kunnen gebruiken. Ook de pers (inclusief de radio, van de universiteit) zal worden uitgenodigd om de impact te vergroten. Hetzelfde team zal het stuk zowel in Masako als in Mbiye opvoeren. Daarna zal elke locatie zijn eigen theaterteam of -groep hebben.

Naast onderwijs zullen de associaties een "uitwisselingsforum"-functie hebben. Bijvoorbeeld, een lid krijgt twee biggen (een mannetje en een wijfje) en na het werpen geeft hij één big terug die aan iemand anders van de associatie zal worden gegeven. Analooeg worden bananenzaden of uitlopers verdeeld, en brengt de betrokkene 10% van de eerste oogst mee terug om te gebruiken als zaad voor het volgende teeltseizoen.

Tenslotte zal ook materiaal ter beschikking van de leden worden gesteld zodat zij de nodige werken kunnen uitvoeren. De vzw heeft nu al twee steenpersen. Met

deze persen maken wij bouwstenen op basis van klei en cement, zonder ze te bakken. Deze bouwstenen zijn, nadat ze in de open lucht zijn gedroogd, sterker en resistenter dan conventionele bouwmaterialen. Deze bouwstenen zijn tevens milieuvriendelijker, omdat ze worden vervaardigd zonder gebruik te maken van hout en dus zonder CO2 in de atmosfeer te brengen.

Op technisch gebied willen wij ook experimenteren met nieuwe technieken om meer organisch materiaal te verkrijgen. De ervaring die met de varkensstallen is opgedaan, zal worden gebruikt

voor de bouw van kippenhokken, om veel eieren te krijgen, en om organisch materiaal te verkrijgen voor de velden en ook voor de visvijvers. De kippenhokken zullen zo worden gebouwd dat ze beschermd zijn tegen roofvogels en dat het voedsel niet door muizen wordt opgegeten.

Bovendien zullen wij mycorrhiza's op de velden aanbrengen om de productie te verhogen. Mycorrhiza's kunnen worden gezien als transferkanalen voor nuttige stoffen (zoals organisch materiaal, fosfor,...).

Wouter Gevaerts





FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2021 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2022.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw Bronstraat 31 3722 Kortesseem Bank BE 35 2350 3524 2637 BIC code GE BABE BB

Gelieve bij mededeling te vermelden:
gift van "uw naam en voornaam"

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

**Als VZW kunnen wij
LEGATEN en GIFTEN ontvangen.**

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten.

Levendige herinneringen aan een vader



Dominique Lekakwa (papa van Rosie) is geboren 25 november 1952 in Bobengo in de provincie van de Tshopo. Hij behaalde het staatsdiploma richting Biologie-Chemie in 1975 in het college Ecole Lisanga in Kisangani. Hij nam deel aan de wervingsselectie van Télé Zaïre, en wordt aangeworven als geluidsoptname-operator bij deze openbare instelling. Van 1982 tot 1985 volgde hij de hogere studies en behaalde het diploma van Kunst en Audiovisuele technieken in Kinshasa.

Na deze opleiding kwam hij terug naar Kisangani en werd TV-regisseur, verkoopmanager, hoofd van financiën en plaatsvervangend commercieel directeur.

Wie was Dominique Lekakwa?

Als vader wist hij dat onderwijs heel belangrijk is: het is een zekere erfenis die moet doorgegeven worden aan de kinderen. Een opleiding zorgt voor welzijn voor het kind zelf, voor de familie, en uiteindelijk ook voor het land. Onderwijs doorbreekt de

keten van armoede. Het is met deze gedachte dat hij zich inzette voor een unieke opvoeding voor zijn kinderen.



Hij begeleidde en ondersteunde onderwijzend personeel ten voordele van de schoolkinderen. Hij was voorzitter van het oudercomité van de lagere school Mangobo en ook provinciaal voorzitter van ANAPECO – Nationale Vereniging van ouders, leerlingen en studenten van Congo. Onderwijs voor iedereen was zijn passie. Een man met een sterke overtuiging, Meer dan twintig jaar ijverde hij voor onderwijs

voor iedereen. Hij werd laat begrepen door zijn leeftijdsgenoten, om uiteindelijk onderwijs voor iedereen te bereiken en ook de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen, wat zijn stokpaardje was.

Als man van de protestantse gemeenschap, 1^{ste} ouderling van de presbyteriaanse kerk van Kisangani, ontdekte hij dat de vreugde en vrolijkheid in de samenleving voortkwamen uit het geloof: houden van elkaar. Zijn leven in de familie en in de gemeenschap was vol liefde en gezelligheid.

Dominique Lekakwa was een man van de media: hij wist hoe hij dit krachtige hulpmiddel moest gebruiken. Hij gebruikte een heldere taal zonder omwegen en hij kon ook goed luisteren. Zijn entourage was zeer divers.

In 2003 werd suikerziekte vastgesteld, die verschrikkelijke ziekte die decimeert en het lichaam fragiel maakt. Drie jaar later helpt de eerstelijnsmedicatie niet meer en wordt hij insulineafhankelijk, wat wil zeggen insuline inspuiten de rest van zijn leven. Op reis, langs de weg of per vliegtuig, hij had steeds zijn thermozakje bij om de insuline koud te bewaren.

Vader stierf op 68 jaar en liet zijn projecten na. Zijn geloof en vertrouwen in God gaf hem de zekerheid dat zijn kinderen zijn projecten zullen verderzetten: altijd bereid om te vechten voor de zwakkeren. Dat was zijn sublieme hoop.

Rosie Emeleme is coördinator van het project Ecole Clara op het eiland Mbiye. Zij zet zich als dusdanig al vele jaren in voor de zwakkeren, met de erfenis van haar papa zal zij zich nog meer gesterkt voelen.

Rosie Emeleme



WENSKAARTEN & KALENDER 2022

Hiernaast vindt u de folder met de afbeelding van al de wenskaarten en van de kalender.

Onze **WENSKAARTEN** zijn reproducties van werken van Congolese kunstenaars.

Wenskaarten van 17,5 x 11,5 cm kosten **14 € voor 8** (+ verzendingskosten). De wenskaarten worden geleverd met briefomslag. Voor grote hoeveelheden geven we een korting.

Zoals altijd al, heeft in de nieuwe **KALENDER 2022** iedere maand heeft een eigen blad. De kalender is in A4 formaat, tweetalig en in kleurendruk. U kan hem kopen aan **12 €** (plus verzendingskosten).

Wij leveren zolang de voorraad strekt.



Kisangani vzw

UW BESTELLINGEN voor uw wenskaarten en kalender(s)

plaatst u telefonisch, per e-mail of schriftelijk bij

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
Tel. 011 376580
info@kisangani.be
<http://www.kisangani.be/verkoop>

We leveren alles per post met een overschrijvingsformulier voor de betaling.

**Op onze stand verkopen we
wenskaarten, de kalender 2022
en eenvoudige geschenken.**

Wie wat meer uitleg over onze projecten wil, kan bij ons terecht.



Donderdag 7 oktober

**Opening Fair Trade week in
UHasselt– Campus Diepenbeek - Agora**

Stand van 8:30 tot 13 uur

**9 uur: Opening van de Fair Trade week
door de Rector van UHasselt Prof. Bernard Vanheusden**



**Stand op de Agora, in de UHasselt
Campus Diepenbeek**

maandag 29 november en

maandag 6 december 2021

van 11 tot 17 uur

Iedereen is welkom!

Indien er door de Corona pandemie toch nog wijzigingen zijn, zullen we u informeren via de website www.kisangani.be en via facebook vzw kisangani asbl

Effecten van het Corona-virus op schoolactiviteiten in de D.R. Congo



Ieder kind heeft het recht om naar school te gaan en te leren. Hij moet een relevante en kwaliteitsvolle basisopleiding kunnen volgen. Onderwijs biedt kinderen de kans om zichzelf uit de armoede te halen en op weg te gaan naar een mooie toekomst. Gelukkig heeft de overheid beslist dat het basisonderwijs gratis is. Dit gratis onderwijs is effectief in alle door de overheid gesubsidieerde scholen. Door de coronapandemie liggen de lessen al een tijdje stil. Dit laatste heeft gevolgen gehad voor verschillende sectoren van het menselijk leven in DR Congo en elders.

In D.R. Congo werd op 10 maart 2020 het eerste geval van Covid-19 vastgesteld in de stad Kinshasa en gemeld door de minister van Volksgezondheid. Het aantal gevallen is vermenigvuldigd en de stad Kinshasa heeft meer gevallen geregistreerd dan andere steden of provincies.

Welke effecten op de schoolactiviteiten?

Verschillende regeringen over de hele wereld hebben tijdelijke schoolsluitingen ingesteld. In de D.R.C. heeft de regering verschillende maatregelen genomen

om de COVID-19-pandemie in te dammen. Een van deze maatregelen is de landelijke sluiting van de scholen. Volgens UNICEF heeft de sluiting meer dan 27 miljoen kinderen de toegang tot onderwijs ontnomen. De noodtoestand, afgekondigd voor een periode van 30 dagen, duurde ongeveer 4 maanden na zes keer te zijn verlengd door de Nationale Assemblee. Op 21 juli 2020 kondigt de president van de republiek het einde aan van de noodtoestand op het gebied van de gezondheid, terwijl hij toch specificeert dat "het einde van de noodtoestand niet het einde betekent van de epidemie van covid-19 in het land". Zo openden de scholen op 3 augustus 2020 hun deuren om het programma van het schooljaar 2019-2020 af te ronden.

Deze hervatting van de activiteit had alleen betrekking op leerlingen van het eindniveau van het basis- en secundair onderwijs, aangezien zij respectievelijk de Nationale Basisstudietoets van het einde van de lagere school (TENAFP) en de Staatsexamens moesten afleggen. In de klaslokalen kregen de studenten de op-

dracht om barrièregebaren te respecteren: handen wassen, verplicht dragen van maskers, fysieke afstand, enz.



Om een opleiding op afstand mogelijk te maken, lanceerde de Congolese regering vanaf 26 april opleidingen via de FM-band over het hele grondgebied van de DRC, met de steun van UNICEF. Schoolprogramma's getiteld "Okapi School" werden uitgezonden op Radio Okapi; de radio van de Missie van de Verenigde Naties in de DRC (MONUSCO) gedurende 15 uur per week, d.w.z. twee uur van maandag tot zaterdag en drie uur op zondag. Er werden ook leerpakketten uitgedeeld aan de kinderen, zodat ze ondanks de sluiting van de scholen hun opleiding konden voortzetten.

Radio Okapi en de Congolese Nationale Radio zetten zich in voor het uitzenden van didacti-

sche onderwerpen over de hoofdvakken van de basisschool, in het bijzonder wiskunde, Frans, lezen en schrijven, evenals onderwijs in gezondheid, milieu en hygiëne. Voor het secundair onderwijs werd speciale nadruk gelegd op wiskunde, Frans, technologie, levens- en aardwetenschappen en informatica.

De uitbraak van het coronavirus heeft het duidelijk aangetoond. In crisissituaties blijft radio het eenvoudigste en meest effectieve medium om mensen in nood te bereiken. De DRC is geen uitzondering. Helaas was dit in landelijke gebieden niet het geval waar de meesten van hen geen radio hebben en/of moeite hebben om de radio-uitzendingen te volgen, omdat de FM-band, die momenteel het meest wordt gebruikt, beperkt is tot steden en hun directe omgeving.

Er moet ook worden opgemerkt dat basisschool- en middelbare scholieren niet de kans hebben gehad om het jaarprogramma te voltooien. Zo werd de jaarlijkse evaluatie voor het schooljaar 2019-2020 gemaakt door enkel de cijfers te bekijken die leerlingen behaalden in het eerste semester op secundair niveau en de cijfers behaald voor twee trimesters in het lager onderwijs. Het schooljaar 2020-2021 is in

oktober 2020 geopend. Helaas zijn twee maanden later, als reactie op een tweede golf van de COVID-19-epidemie, de scholen weer gesloten. Na besprekingen met nationale en internationale organisaties die in de DRC werken, heropende de regering op 22 februari 2021 scholen en universiteiten.

De sluiting van scholen zorgde voor nieuwe uitdagingen, met name door de grenzen van ons onderwijssysteem aan te tonen, omdat tot dan toe alle opleidingen face-to-face werden gegeven. De impact was voelbaar op de schoolkalender. Normaal gesproken eindigt het schooljaar op 2 juli van elk jaar. Maar het is verlengd tot 8 september, voor het schooljaar 2020-2021, met als gevolg dat leerlingen geen normale vakantieperiode hebben. Tussen 8 september 2021, de dag van sluiting en 4 oktober 2021, de dag van de opening van het volgende schooljaar, hebben scholieren nog maar 22 vakantiedagen die, voor het uitbreken van het Corona virus, twee maanden duurden.

Bij aanvang van de sluiting wisten de leerkrachten niet hoe lang deze situatie zou duren. Om het onderwijs door te laten gaan, kregen de leerlingen huiswerkopdrachten, maar die oplossing

werkte uiteindelijk niet. In de DRC hebben slechts een paar mensen gemakkelijk toegang tot de tools die nodig zijn voor afstandsonderwijs, waaronder een internetverbinding en betrouwbare elektriciteit.

Merk ook op dat deze pandemie de levensstijl van veel huishoudens in de DRC heeft beïnvloed. Om de gezondheid van de werknemers te garanderen, hebben sommige bedrijven het aantal werknemers verminderd of hun activiteiten geheel stopgezet. Deze opschorting van activiteiten dwong sommige gezinshoofden tot werkloosheid en het waren de kinderen die de gevolgen ondervonden. Om dezelfde redenen zijn sommige kinderen van school gegaan omdat ze tot families behoorden die het nuttig vonden om van omgeving te veranderen om "op zoek te gaan" en zijn vertrokken naar plattelandsgebieden zonder school.

Er moet ook worden opgemerkt dat de leraren en het personeel van sommige privéscholen ook de bijwerkingen van Covid-19 hebben ondervonden. Toen de scholen gesloten werden verklaard, hadden de ouders het volledige schoolgeld nog niet betaald, dus kregen de leerkrachten niet de hele tijd, dat ze thuis waren, betaald. Hoewel de verlo-

ning voor openbare scholen regelmatig was, was dit niet het geval voor particuliere scholen. Tijdens de periode van sluiting hadden de leraren van deze scholen het erg moeilijk. Ze hadden te maken met huur, gezondheid en andere zaken. Het nationale bureau van het “Akkoord betreffende de verdediging van de rechten van het personeel van de privé-scholen” (CODIPEP) had gevreesd voor een heropflakking van geschillen tussen donoren en leraren, die zouden leiden tot meer dan zes maanden nietsdoen. Deze privéscholen in het basis- en secundair onderwijs zijn van groot belang aangezien ze meer dan 50% van de scholen in de DRC vertegenwoordigen.

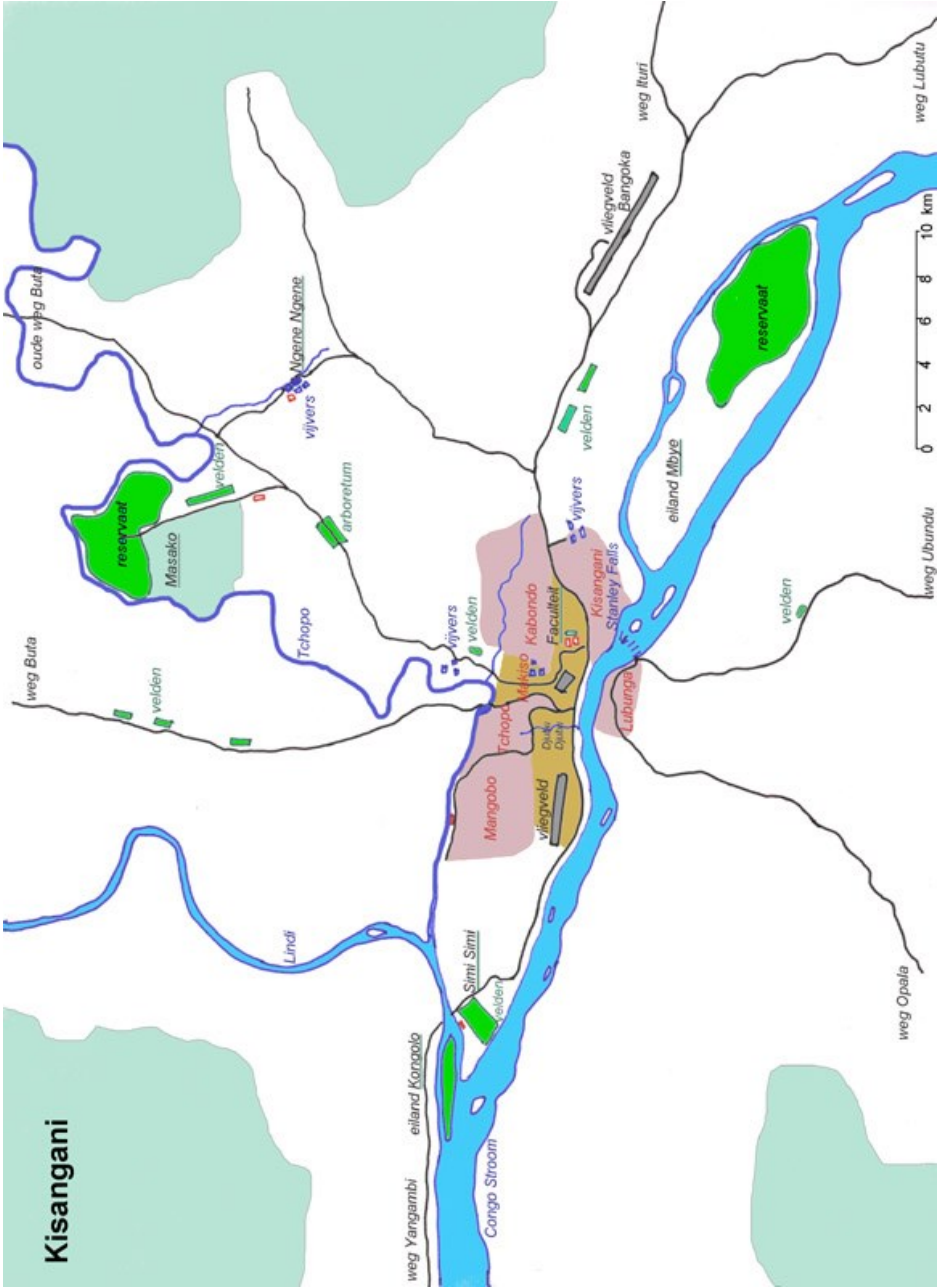
Wat is het langetermijneffect van het coronavirus?

Nu, een paar maanden nadat de school is hervat, is de negatieve impact van schoolsluitingen en toegankelijkheid van middelen voor kinderen duidelijk. Studenten, ouders en schoolfunctionarissen worden allemaal getroffen door schoolsluitingen. Bij kinderen van 6 tot 10 jaar is de ontwikkeling van hun lees- en schrijfvaardigheid aanzienlijk verstoord. De sluiting van scholen vormt een bedreiging voor het onderwijs, de bescherming en het welzijn van kinderen.

UNICEF-directeur Henrietta Fore zegt dat de sluiting een directe bedreiging vormt voor de ontwikkeling, gezondheid, veiligheid en het welzijn van kinderen. Als kinderen te maken krijgen met langdurige schoolsluitingen, zullen de effecten generaties lang voelbaar zijn. Verstoken van dagelijkse uitwisselingen met hun leeftijdsgenoten en mogelijkheden om te sporten, zien ze hun fysieke en mentale toestand verslechteren. Beroofd van het vangnet dat de school vaak biedt, zijn ze kwetsbaarder voor misbruik, kinderhuwelijken en kinderarbeid.

De meest gemarginaliseerde kinderen die de meeste kans hebben om helemaal uit het onderwijs te vallen, betalen de hoogste prijs voor schoolsluitingen. De risico's worden nog groter voor kinderen die in de armste huishoudens leven in plattelandsgebieden waar het schoolbezoek al erg laag is. Zelfs nadat scholen weer opengaan, blijven gemeenschappen de gevolgen van hun sluiting voelen.

Paluku Muvatsi



onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Koning Boudewijnstichting

INOX SYSTEMS Gent

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

Stad Zottegem



**VLAAMS-
BRABANT**



Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven



provincie
Limburg
met steun van limburg.be



Rotary District 2140

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NL)

R.C. Lanaken-Maasland

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

R.C. Zonhoven



Lions Club Hasselt